

Μαθητευόμενοι στον Κόλταϊ

Ένα εργαστήριο και μια αυτοσχέδια θεατρική παράσταση

«Erwartung»

ΕΨΑΧΝΑ για τίτλο. Όταν γράφω για μια θεατρική παράσταση, τα πράγματα είναι απλά. Βάζω τον τίτλο της παραγωγής, το όνομα του θιάσου, και οι αγαπητοί συντάκτες, η Μαρίνα Σχίζα και ο Γιώργος Σαββινίδης, ψάχνουν στο κείμενο για καμιά «τραβηχτική» πρόταση για να τιτλοφορήσουν το σημείωμα. Αυτή η φορά όμως δεν πρόκειται για παράσταση. Πρόκειται για μια έκθεση σκηνογραφίας, προϊόν εργαστηρίου σκηνογραφίας, και μια περφόρμανς. Προς το παρόν τα πιο πάνω μοιάζουν με κλειστή πόρτα, απ' αυτές που διστάζουμε ν' ανοίξουμε, αφ' ενός επειδή υπάρχουν πολλές τέτοιες γύρω μας (και πού καιρός να τις ανοίγουμε όλες), αφ' ετέρου επειδή δεν είμαστε σίγουροι ότι τα όσα κρύβονται πίσω απ' αυτήν προορίζονται για μας.

Όσοι άνοιξαν την πόρτα του ARTos στις 4 και 5 Μαρτίου, παρευρέθηκαν σε βραδιάς υψηλής θεατρικότητας. Ο άξονας της έκθεσης, του εργαστηρίου και της μικρής αυτοσχέδιας παράστασης είναι το οπερατικό μονόδραμα του Schoenberg «Erwartung» («Espectation»), έργο του 1909, γραμμένο για σοπράνο και ορχήστρα και βασισμένο στο λιμπρέτο της Marie Perrenheim. Δεκατρείς νέοι Κύπριοι καλλιτέχνες του θεάτρου, δέκα Ελληνοκύπριοι και τρεις Τουρκοκύπριοι, σκηνογράφοι, ενδυματολόγοι, αρχιτέκτονες, φωτιστές, τεχνικοί σκηνής, άνθρωποι που φτιάχνουν παραστάσεις με τα χέρια τους, είχαν την τύχη να μαθητεύσουν για λίγο δίπλα στο Ραλφ Κόλταϊ, ένα από τους πιο διάσημους και διακεκριμένους ευρωπαίους σκηνογράφους. Ουγγροεβραϊκής καταγωγής, γεννημένος το 1924 στο Βερολίνο, ο Κόλταϊ καταφέρνει να γλιτώσει από το ναζισμό, όταν το 1939 διαφεύγει στην Αγγλία και συμμετέχει στον αγώνα εναντίον του. Απ' εκεί και πέρα ξεκινά η μακρά καλλιτεχνική του πορεία. Το Κυπριακό Κέντρο Σκηνογράφων, Αρχιτεκτόνων και Τεχνικών Θεάτρου (SYSTAT) και η ψυχή του, ο Άντης Παρτζίλης έφεραν στην Κύπρο μια προσωπικότητα ασυνήθιστου για το χώρο μας μεγέθους.

Λίγα λεπτά διάρκεσε η συνομιλία με τον Ραλφ Κόλταϊ στο χώρο της εκδήλωσης, αλλά η ακτινοβολία της προσωπικότητάς του ήταν αισθητή. Έμεινα όμως πραγματικά έκπληκτη, όταν επισκεφτήκα την ηλεκτρονική διεύθυνση www.ralphkoltai.com, όχι μόνο από το λαμπρό βιογραφικό, αλλά από τις εντυπωσιακότατες σκηνογραφικές του εργασίες και από τα τρισδιάστατά του γλυπτά. Τα αργυρά και χρυσά μετάλλια από την Κβαντριενναλε σκηνογραφίας της Πράγας, οι τίτλοι του Σκηνογράφου της χρονιάς, οι συνεργασίες με τους διάσημους αγγλικούς και ξένους θιάσους δε θα μου έλεγαν

Το σκηνικό της Μαρίζας Παρτζίλη

τόσα, όσα οι φωτογραφίες των έργων του. Αλλά και το προϊόν της δουλειάς του στην Κύπρο, οι εργασίες των δεκατριών καλλιτεχνών, ήταν άκρως ενδιαφέροντα. Το λιμπρέτο της Marie Perrenheim και το απόσπασμα από τη μουσική του Schoenberg που ακούστηκε στη διάρκεια της περφόρμανς, προσδιόρισαν για τους επισκέπτες της έκθεσης το αντικείμενο με το οποίο εργάστηκαν οι σκηνογράφοι στο εργαστήριο του Κόλταϊ, και οι πολλαπλές παραλλαγές της σκηνικής παρουσίασης του μονοδράματος φανέρωσαν για άλλη μια φορά το αναμφισβήτητο αξίωμα για το ανεξάντλητο της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Κάποιοι από τους σκηνογράφους αξιοποίησαν το θέμα της υπαρξιακής μοναξιάς της ηρωίδας του Schoenberg, Die Frau, άλλοι ασχολήθηκαν περισσότερο με το Χώρο του μουσικού Δάσους όπου περιπλανιόταν η Γυναίκα, άλλοι πάλι εμπνεύστηκαν από τον εξπρεσιονισμό της μουσικής. Στη μακέτα του Χάρη Καυκαρίδη το Δάσος εξαφανίζεται και οι κουρασμένοι αουτουργοί της εξαφάνισής του κάθονται στα πώματα των πρώην δένδρων. Στο έργο του Reza Sen η γυναίκα φιγούρα αντανakλάται σε επικίνδυνα θραύσματα γυαλιού. Η Μαρίνα Νικολαΐδου εκφράζει την υπαρξιακή αγωνία του έργου χρησιμοποιώντας ενδυματολογικό αξε-

Ο Ραλφ Κόλταϊ στο χώρο του εργαστηρίου

σουάρ, γάντια, που πνίγουν τη γυναικεία φιγούρα. Οι φωτογραφίες της Μελίτας Κούτα δίνουν ολοκληρωμένη σκηνική λύση. Η Μαρίζα Παρτζίλη ασχολείται με την ψυχαναλυτική πτυχή του λιμπρέτο.

Η συνέχεια της βραδιάς μια σύντομη αυτοσχέδια παράστασή από την Έλενα Αντωνίου. Ο Ραλφ Κόλταϊ υπογράφει τη σκηνοθεσία της μικρής μονοπαράστασης και ο Άντης Παρτζίλης δίνει τη δική του σκηνογραφική ερμηνεία στο δρώμενο. Η Έλενα Αντωνίου έχει αποδείξει με τις δουλειές της στο «Ημερολόγιο ενός

τρελού» και στις «Δούλες» ότι διαθέτει εκείνη την αναγκαία πλαστική εκφραστικότητα που κάνει το χορό της οργανικό μέρος μιας δραματικής παράστασης. Εδώ, στο σύντομο μονόδραμα, μεταγλωττίζει το τόσο δύσκολο μουσικό σχέδιο του συνθέτη στη δική της χορευτική γλώσσα. Απεγνωσμένη αναζήτηση, δραματικό αδιέξοδο, σύγκρουση με το χώρο, θρήνος, όλα αυτά τα χόρεψε η Έλενα Αντωνίου.

Όσοι άνοιξαν την πόρτα του ARTos εκείνα τα δύο βράδια, έκαναν καλά.

NONA ΜΟΛΕΣΚΗ